

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

20 02

Tijdvak 1
Dinsdag 28 mei
9.00 – 12.00 uur

Voor dit examen zijn maximaal 65 punten te behalen; het examen bestaat uit 33 vragen. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden. Bij dit examen hoort een boekje met informatie inclusief een formuleblad. Voor de uitwerking van vraag 31 is een bijlage toegevoegd.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Het succes van een merk staat of valt met een creatieve, originele naam. Wie zo'n naam bedacht heeft, wil die uiteraard ook graag beschermen door het merk te laten registreren en deponeren. Is dát eenmaal goed geregeld, dan heeft u een stevig fundament gelegd voor een onbezorgde toekomst.

De spelregels: niet alles is toegestaan

Om een merk te mogen deponeren moet u aan bepaalde voorwaarden voldoen:

* Het merk moet nog 'vrij' zijn. Dit wordt onderzocht door het Benelux-Merkenbureau in een zogenoemd nieuwheidsonderzoek.

Blijkt daaruit dat uw merk al door een ander is gedeponerd, of lijkt het sterk op iets dat al bestaat, dan vangt u bot.

* Onderscheid is gewenst. 'Verse melk' voor melkproducten komt bijvoorbeeld niet door de keuring.

De beoordeling van dat onderscheid gebeurt altijd subjectief. Zo mocht *Kid Cool* niet geregistreerd worden, omdat het te veel leek op *Cool Cat*. *Videoketen Filmland* daarentegen mocht weer wel. Dat was onderscheidend genoeg van *Videoland*.

* Soortnamen zijn verboden. Een koeriersdienst die kiest voor het merk *Sneldienst* kan het vergeten.

bron: De ZAAK, maart 2000

- 1p **1** Tot welk marketinginstrument behoort het merk?
- 2p **2** Leg uit dat "het laten registreren en het deponeren van een merk" van essentieel belang is voor een onderneming.

In 2001 veranderde de merknaam Smiths (chips- en nootjesproducten) in Lay's. De naam Smiths werd in Nederland gebruikt. In de rest van de wereld kende men dezelfde producten onder de naam Lay's.

Een verandering van de merknaam kan leiden tot een afzetdaling van het product.

- 1p **3** Leg uit dat een verandering van de merknaam kan leiden tot een daling van de afzet van het product.

Opgave 2

Bij deze opgave blijft de BTW buiten beschouwing.

Voor de berekening van de nettowinst van 2001 beschikt Slagerij Hortuglu uit Purmerend over de volgende gegevens:

• Brutowinst

De omzet over 2001 bedraagt € 336.000,-. De brutowinst is 40% van de inkoopwaarde van de omzet.

• Afschrijvingskosten

De afschrijving op de winkelinventaris bedraagt jaarlijks 20% van de aanschafprijs.

De aanschafprijs van de op 1 januari 2001 aanwezige winkelinventaris bedraagt € 60.000,-.

Op 1 oktober 2001 is een elektronische kassa aangeschaft voor € 5.200,-.

Over delen van een jaar wordt in evenredigheid met de tijd afgeschreven.

• Overige kosten

In 2001 bedragen de overige kosten € 3.600,- per maand.

- 1p **4** Bereken de brutowinst over 2001.
- 2p **5** Bereken de afschrijvingskosten over 2001.
- 2p **6** Bereken de nettowinst over 2001.

Opgave 3

Bij deze opgave horen vier informatiebronnen. Informatiebron 1 geeft een overzicht van de markten in Apeldoorn. Informatiebron 2 is ontleend aan de marktverordening van de gemeente Apeldoorn. De omzetgegevens en kostengegevens over 2000 van markthandelaar J.W. Essenboom staan in informatiebron 3. Informatiebron 4 geeft informatie over de samenstelling van het loon dat Johan Essenboom verdient bij een papierfabriek.

In Apeldoorn worden elke week zeven markten gehouden (*zie informatiebron 1*). Jan Willem Essenboom is markthandelaar in schoenen en neemt op maandag, donderdag (Leienplein), vrijdag en zaterdag aan deze markten deel. Hij beschikt op elke markt over een vaste standplaats met een gehuurde kraam. Essenboom heeft telkens de beschikking over 8 meter frontlengte. Johan Essenboom, de veertigjarige zoon van Jan Willem, helpt zijn vader (tegen betaling) drie dagen per week bij de markthandel. Dit doet hij al negen jaar. Daarnaast werkt hij op dinsdag, woensdag en donderdag in loondienst bij een papierfabriek. Jan Willem Essenboom heeft naast zijn zoon Johan geen andere mensen in dienst.

Vader Essenboom wordt binnenkort 65 jaar en gaat dan met pensioen. Johan wil de markthandel overnemen en heeft besloten om na de overname geen zes maar vijf dagen per week te gaan werken. Vader Essenboom heeft aan de overname de voorwaarde verbonden dat Johan voor minstens twee dagen per week de markthandel overneemt. Als Johan minimaal twee dagen bij de papierfabriek blijft werken, wil de papierfabriek aan de overnameplannen van Johan meewerken door Johan vrij te laten in de keuze van de werkdagen bij de papierfabriek. Johan staat dus voor de volgende keuze:

Keuze A: twee van de huidige vier marktdagen aanhouden en drie dagen werken in de papierfabriek *of*

Keuze B: drie van de huidige vier marktdagen aanhouden en twee dagen werken in de papierfabriek.

Johan heeft informatiemateriaal verzameld. Met behulp van dit informatiemateriaal probeert hij een antwoord te vinden op een aantal vragen:

Kan ik alle vrijkomende standplaatsen zonder meer overnemen van mijn vader?

Op grond van informatiebron 2 komt Johan tot de conclusie dat het niet mogelijk is om de standplaats van de donderdag op het Leienplein over te nemen.

- 1p 7 Leg, mede met behulp van informatiebron 2, uit dat het voor Johan niet mogelijk is om de donderdag als marktdag over te nemen.

Welke marktdagen kan ik het beste aanhouden afgaande op de omzet per uur per marktdag?

Op grond van de omzetgegevens weet Johan dat de omzet per uur per marktdag sterk verschilt. Hij berekent de omzet per uur per marktdag met behulp van de volgende gegevens:

- omzetcijfers per marktdag (*informatiebron 3*);
- openingstijden per marktdag (*informatiebron 1*);
- per jaar worden 50 marktweken gehouden;
- vader Essenboom neemt aan alle marktweken deel.

- 3p 8 Rangschik de vier marktdagen naar grootte van de omzet per uur per marktdag.

- 2p 9 Welke twee respectievelijk drie marktdagen kan Johan het beste aanhouden rekening houdend met de antwoorden van vraag 7 en 8?

Hoe hoog is de nettowinst per jaar bij de markthandel als ik de markthandel voor twee of voor drie dagen per week overneem?

In het overzicht van informatiebron 3 worden de constante bedrijfskosten verdeeld in constante kosten die afhankelijk zijn van de gekozen marktdagen (constante bedrijfskosten marktdagen) en constante kosten die in verband staan met de markthandel in het algemeen (overige constante bedrijfskosten).

De kraamhuur rekent J.W. Essenboom tot de constante bedrijfskosten marktdagen.

2p **10** Leg uit wat het verschil is tussen 'variabele bedrijfskosten' en 'constante bedrijfskosten marktdagen'.

1p **11** Geef een voorbeeld van een kostensoort die J.W. Essenboom tot de 'overige constante bedrijfskosten' moet rekenen.

Johan gaat bij de berekeningen uit van de omzet- en kostengegevens van 2000 uit informatiebron 3 en van het antwoord op vraag 9.

3p **12** Bereken de nettowinst per jaar van de markthandel bij twee en bij drie marktdagen.

Om de nettowinst van de markthandel te vergelijken met het brutoloon van de papierfabriek houdt Johan rekening met het feit dat als hij uitsluitend in loondienst is, hij over het geïnvesteerd eigen vermogen interest kan ontvangen. Daarnaast betaalt hij in loondienst minder (sociale) verzekeringspremie.

Daarom stelt Johan dat elke euro nettowinst gelijkwaardig is met € 0,75 brutoloon.

2p **13** Bereken de brutoloonbedragen die Johan gelijkwaardig vindt met de bij vraag 12 berekende nettowinstbedragen.

Hoe hoog is het brutoloon per jaar als ik bij de papierfabriek twee of drie dagen per week ga werken?

Johan heeft de gegevens verzameld met betrekking tot het brutoloon dat hij ontvangt als hij in loondienst werkt bij de papierfabriek. Deze gegevens staan in informatiebron 4.

3p **14** Bereken het brutoloon per jaar bij de papierfabriek bij twee en bij drie dagen werken.

Welke andere economische factoren kunnen naast brutoloon en verwachte winst een rol spelen bij de besluitvorming?

2p **15** Noem twee andere economische factoren die naast het brutoloon en verwachte winst een rol kunnen spelen bij de besluitvorming.

Moet Johan kiezen voor twee of drie marktdagen per week?

2p **16** Stel een gemotiveerd advies op voor Johan. De motivatie dient gebaseerd te zijn op de verstrekte informatie en de gemaakte berekeningen.

Opgave 4

Handelsonderneming Groothuis verkoopt uitsluitend de scooter 'MegaSpeed'. Groothuis levert 'MegaSpeed' alleen op bestelling.

In de begroting van 2002 heeft Groothuis voor 'MegaSpeed' onder andere de volgende gegevens opgenomen:

- aantal bestelde (verkochte) scooters: 350 stuks;
- in te kopen scooters: 350 stuks;
- inkoopprijs exclusief BTW en inclusief inkoopkosten: € 1.200,- per stuk;
- verkoopkosten en algemene kosten (overheadkosten) per scooter: 30% van de inkoopprijs inclusief inkoopkosten;
- verkoopprijs per scooter inclusief 19% BTW: € 2.380,-.

3p **17** Bereken voor Groothuis het verwachte verkoopresultaat per scooter in 2002.

Uit de door Groothuis opgestelde nacalculatie van het eerste kwartaal van 2002 zijn voor 'MegaSpeed' de volgende gegevens gehaald:

- inkoop: 78 scooters waarvoor aan de leveranciers in totaal € 87.420,-, exclusief BTW betaald moet worden;
- de totale inkoopkosten exclusief BTW zijn € 6.320,-;
- verkoop: de bestelde 78 scooters zijn afgeleverd;
- verkoopprijs: alle verkochte scooters zijn verkocht tegen de begrote verkoopprijs;
- het resultaat op de verkoopkosten en algemene kosten (overheadkosten) is € 660,- voordelig.

3p **18** Bereken voor 'MegaSpeed' het resultaat op de inkoop in het eerste kwartaal van 2002. Geef aan of dit resultaat voordelig of nadelig is.

2p **19** Bereken met behulp van het gerealiseerd budgetresultaat en het gerealiseerd verkoopresultaat de gerealiseerde nettowinst die Groothuis in het eerste kwartaal van 2002 behaald heeft met de verkoop van 'MegaSpeed'.

Opgave 5

'Het Zeepaardje' is een strandboetiek in Egmond aan Zee. Het assortiment bestaat uit vliegers, strandtentjes, emmertjes en schepjes, etc. In opdracht van 'Het Zeepaardje' heeft een administratiekantoor uit Alkmaar de onderstaande liquiditeitsbegroting voor 2002 opgesteld.

De liquide middelen bestaan per 1 januari 2002 uit:

- aanwezig kasgeld: € 5.000,-;
  - tegoed Postbank: € 51.000,-.
- 'Het Zeepaardje' mag tot maximaal € 15.000,- rood staan bij de Postbank.

Liquiditeitsbegroting 2002 (in duizenden euro's)				
	1 ^e Kwartaal	2 ^e Kwartaal	3 ^e Kwartaal	4 ^e Kwartaal
Ontvangsten				
Verkopen	61	147	244	118
Uitgaven				
Crediteuren	73	52	136	154
Inventaris	–	80	–	–
Pacht	49	–	–	–
Lonen	6	8	14	7
Aflossing lening	–	12	–	–
Interest	–	10	–	8

Het administratiekantoor voorziet voor 2002 liquiditeitsproblemen voor 'Het Zeepaardje'.

5p **20** Bereken met behulp van het verwachte saldo liquide middelen aan het eind van elk kwartaal, in welk kwartaal van 2002 liquiditeitsproblemen ontstaan voor 'Het Zeepaardje'.

2p **21** Noem twee mogelijke oplossingen voor de verwachte liquiditeitsproblemen van 'Het Zeepaardje' in 2002.

Opgave 6

Bij deze opgave horen vier informatiebronnen en een bijlage. In informatiebron 5 staat een aantal door het management van 'Sligro Beheer N.V.' (= Sligro) geformuleerde doelstellingen. In informatiebron 6 worden de doelstellingen nader toegelicht. In informatiebron 7 staat de Winst- en Verliesrekening van Sligro over 1999. In informatiebron 8 staan enkele financiële gegevens van Sligro over 1999. De bijlage wordt gebruikt als hulpmiddel om de kwaliteit van het management van Sligro te beoordelen.

Handelsonderneming Sligro te Veghel is een nationaal opererende groothandel voor alle foodproducten.

Met deze producten richt Sligro zich op alle markten betreffende de 'etende en drinkende mens'. Het totaalpakket goederen bestaat uit ruim 50.000 foodartikelen en aan food gekoppelde non-foodartikelen. Ze levert haar producten aan de detailhandel, de horeca, aan bedrijfsrestaurants en andere grootverbruikers.

Het management van Sligro heeft door de jaren heen diverse doelstellingen geformuleerd (zie informatiebron 5). De ondernemingsraad van Sligro gaat op verzoek van het personeel een aantal van deze doelstellingen nader onderzoeken om te bekijken of het management er in 1999 in geslaagd is deze te realiseren. Het personeel wil hiermee een indruk krijgen van de kwaliteit van het management van Sligro.

- 2p **22** Bereken met behulp van informatiebron 6 en 7 de omzet van Sligro in 1998.
- 1p **23** Bereken wat de omzet in 1999 geweest zou zijn als de jaarlijkse groei van de omzet vanaf 1995 gemiddeld 10% per jaar zou zijn geweest (zie informatiebron 6).
- 2p **24** Laat met behulp van een berekening zien dat de productiviteit van de werknemers, zoals die door Sligro bepaald wordt, in 1999 verhoogd is ten opzichte van die van 1998 (zie formuleblad).
- 1p **25** Noem, naast een prettige werksfeer en het financieel belonen met aandelen Sligro, nog een manier waarop de betrokkenheid van de werknemers bij Sligro hoog gehouden kan worden.
- 1p **26** Is de investering in het nieuwe distributiecentrum in Drachten een investering in materiële of in immateriële vaste activa? Motiveer het antwoord (zie informatiebron 6).
- 1p **27** Bereken voor 1999 in ten minste een decimaal, de investeringen als percentage van de omzet van 1999 (zie formuleblad).
- 1p **28** Bereken het dividendbedrag per uitstaand aandeel in 1999 (zie informatiebron 8).
- 1p **29** Noem voor Sligro een voordeel als het dividend in aandelen wordt uitgekeerd en niet in contanten.
- 2p **30** Geef naast de uitgifte van aandelen twee andere mogelijke oorzaken van de toename van het eigen vermogen in 1999.
- 5p **31** Hoe zal de ondernemingsraad de kwaliteit van het management van Sligro beoordelen? Vul hiervoor de al gedeeltelijk ingevulde bijlage, die bij deze vraag behoort, in.

Opgave 7

Philip Jansen wil bij het postorderbedrijf Wehkamp een computer kopen. In de Wehkamp-catalogus ziet hij een computer die € 1.400,- kost. Ten aanzien van de betaling geeft Wehkamp onder andere de volgende informatie.

Bij Wehkamp kunt u altijd kiezen hoe u wilt betalen, ineens of in gemakkelijke termijnen.

U kiest voor *gemakkelijk betalen* in termijnen. Betalen in termijnen is bij Wehkamp al heel lang de gewoonste zaak van de wereld. Wehkamp schiet u het gehele bedrag voor en dat betaalt u achteraf in gedeeltes terug, inclusief rente (en kosten). Voor een vast en laag bedrag kunt u zo bij Wehkamp kopen wat u wilt. In de tabel ziet u precies wat u per maand betaalt en wat het maximum kredietbedrag is.

Tabel: Betalen in gemakkelijke termijnen

termijn- bedrag	krediet- bedrag	rente% per maand	rente% per jaar	maximale looptijd
€ 18,-	€ 400,-	1,850%	24,6%	29
€ 24,-	€ 600,-	1,850%	24,6%	33
€ 39,-	€ 1.100,-	1,850%	24,6%	39
€ 48,-	€ 1.400,-	1,850%	24,6%	41
€ 60,-	€ 1.800,-	1,850%	24,6%	43
€ 78,-	€ 2.400,-	1,850%	24,6%	45
€ 99,-	€ 3.100,-	1,850%	24,6%	46

bron: Website www.Wehkamp.nl

1p 32 Noem een verschil tussen koop op afbetaling en huurkoop.

Philip Jansen besluit de computer met een prijs van € 1.400,- bij Wehkamp geheel op afbetaling te kopen. De maximale looptijd is gelijk aan het aantal termijnbedragen.

2p 33 Bereken het bedrag dat Philip Jansen in totaal voor rente (en kosten) betaalt als hij gebruik maakt van de maximale looptijd.

Einde